

**ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΙΠΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΚΟΣΜΟΝ**

1. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὕσα ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἐν τῇ βαθείᾳ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ αὐτῆς πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι κατέχει κυρίαν θέσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου.
2. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεμελιῶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ γεγονότος τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι καὶ τοῖς μυστηρίοις. Ἡ ἐνότης αὕτη ἐκφράζεται διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ τῆς πατερικῆς παραδόσεως καὶ βιοῦται μέχρι σήμερον ἐν αὐτῇ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀποστολήν καὶ ὑποχρέωσιν ἵνα μεταδίδῃ καὶ κηρύττῃ πᾶσαν τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει ἀλήθειαν, ἣτις καὶ προσδίδει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν καθολικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα.
3. Ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα, ὡς καὶ ἡ οἰκουμενικὴ αὐτῆς ἀποστολή ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὗται ἰδιαίτερος προέβαλον τὸν μεταξὺ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ὑφιστάμενον ἄρρηκτον δεσμόν.
4. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀδιαλείπτως προσευχομένη «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», ἐκαλλιέργει πάντοτε διάλογον μετὰ τῶν ἐξ αὐτῆς διεστώτων, τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρᾶν, ἐπρωτοστάτησε μάλιστα εἰς τὴν σύγχρονον ἀναζήτησιν ὁδῶν καὶ τρόπων τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, μετέσχε τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ περαιτέρω ἐξέλιξιν αὐτῆς. Ἄλλωστε, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία χάρις εἰς τό διακρίνον αὐτὴν οἰκουμενικὸν καὶ φιλόανθρωπον πνεῦμα, θεοκελεύστως αἰτούμενον «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. 2, 4), ἀείποτε ἠγωνίσθη ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Διό, ἡ Ὁρθόδοξος συμμετοχὴ εἰς τὴν κίνησιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν ἐν τῇ Μιᾷ, Ἁγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ οὐδόλως τυγχάνει ξένη πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀποτελεῖ συνεπῆ ἔκφρασιν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καὶ παραδόσεως, ἐντὸς νέων ἱστορικῶν συνθηκῶν.
5. Οἱ σύγχρονοι διμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἐρείδονται ἐπὶ τῆς συνειδήσεως ταύτης τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ αὐτῆς πνεύματος ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀναζητήσεως, βάσει τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῆς ἐνότητος ὅλων τῶν Χριστιανῶν.
6. Κατὰ τὴν ὄντολογικὴν φύσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐνότης αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ διαταραχθῇ. Παρὰ ταῦτα, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν τῶν

μή εύρισκομένων ἐν κοινωνία μετ' αὐτῆς ἄλλων ἑτεροδόξων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν, ἀλλά πιστεύει ὅτι αἱ πρὸς ταύτας σχέσεις αὐτῆς πρέπει νά στηρίζονται ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν ὅσον ἔνεστι ταχυτέρας καί ἀντικειμενικωτέρας ἀποσαφηνίσεως τοῦ ὅλου ἐκκλησιολογικοῦ θέματος καί ἰδιαίτερος τῆς γενικωτέρας παρ' αὐταῖς διδασκαλίας περὶ μυστηρίων, χάριτος, ἱερωσύνης καί ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Οὕτω, ἦτο εὖνους καί θετικῶς διατεθειμένη τόσον διὰ θεολογικούς, ὅσον καί διὰ ποιμαντικούς λόγους, πρὸς θεολογικόν διάλογον μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν εἰς διμερές καί πολυμερές ἐπίπεδον καί πρὸς τὴν συμμετοχὴν γενικώτερον εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι διὰ τοῦ διαλόγου δίδει δυναμικὴν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καί τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτός αὐτῆς, μέ ἀντικειμενικόν σκοπὸν τὴν προλείανσιν τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδηγούσης πρὸς τὴν ἐνότητα.

7. Ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα, ἀπασαι αἱ κατὰ τόπους Ἀγιώταται Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συμμετέχουν σήμερον ἐνεργῶς εἰς ἐπισήμους θεολογικούς διαλόγους, ἡ δὲ πλειονότης ἐξ αὐτῶν καί εἰς διαφόρους ἐθνικούς, περιφερειακούς καί διεθνείς διαχριστιανικούς ὀργανισμούς, παρὰ τὴν προκύψασαν βαθεῖαν κρίσιν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν. Ἡ πολυσχιδὴς αὕτη δραστηριότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πηγάζει ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὑπευθυνότητος καί ἐκ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἡ ἀμοιβαία κατανόησις καί ἡ συνεργασία τυγχάνουν οὐσιώδεις, «ἵνα μὴ ἐγκοπὴν τινα δῶμεν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 9, 12).
8. Βεβαίως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διαλεγομένη μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, δέν παραγνωρίζει τὰς δυσκολίας τοῦ τοιοῦτου ἐγχειρήματος, κατανοεῖ ὅμως ταύτας ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὴν κοινὴν κατανόησιν τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καί ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ «ὄλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας» (στιχηρόν ἐσπερινοῦ πεντηκοστῆς), θά «ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα» (εὐχὴ χειροτονίας). Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον δέν στηρίζεται μόνον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις τῶν διεξαγόντων τοὺς διαλόγους, ἀλλ' ἀπεκδέχεται πρωτίστως τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, εὐχρηθέντος «ἵνα πάντες ἔν ὧσιν» (Γω. 17, 21).
9. Οἱ σύγχρονοι διμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι, κηρυχθέντες ὑπὸ Πανορθόδοξων Διασκέψεων, ἐκφράζουν τὴν ὁμόθυμον ἀπόφασιν πασῶν τῶν κατὰ τόπους ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται νά συμμετέχουν ἐνεργῶς καί συνεχῶς εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ παρακωλύηται ἡ ὁμόφωνος μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ. Ἐν ἡ περιπτώσει τοπικὴ τις Ἐκκλησία ἤθελεν ἀποφασίσει νά μὴ ὀρίση ἐκπροσώπους αὐτῆς εἰς τινα διάλογον ἢ συνέλευσιν διαλόγου, ἐάν ἡ ἀπόφασις αὕτη δέν εἶναι πανορθόδοξος, ὁ διάλογος συνεχίζεται. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ διαλόγου ἢ τῆς συνελεύσεως ἀντιστοίχως, ἡ ἀπουσία τοπικῆς Ἐκκλησίας τινός δέον ὅπως συζητηθῇ ὁπωσδήποτε ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐπιτροπῆς τοῦ διαλόγου πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ διμερεῖς καί πολυμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι δέον ὅπως ὑπόκεινται εἰς πανορθόδοξους περιοδικὰς ἀξιολογήσεις.

10. Τά προβλήματα, τά όποια ανακύπτουν κατά τας θεολογικάς συζητήσεις τών Μεικτών Θεολογικών Έπιτροπών δέν συνιστούν πάντοτε έπαρκή αιτιολόγησιν μονομερούς ανακλήσεως τών αντιπροσώπων αυτής ή και όριστικής διακοπής της συμμετοχής αυτής υπό τινος κατά τόπον Όρθοδόξου Έκκλησίας. Η αποχώρησις εκ του διαλόγου Έκκλησίας τινός δέον όπως κατά κανόνα αποφεύγεται, καταβαλλομένων τών δεουσών διορθοδόξων προσπαθειών διά τήν αποκατάστασιν της αντιπροσωπευτικής ολοκληρίας της έν τῷ διαλόγῳ τούτῳ όρθοδόξου Θεολογικής Έπιτροπής. Εάν τοπική τις Έκκλησία ή και άλλαι τινές Όρθόδοξοι Έκκλησίου αρνώνται νά συμμετάσχουν εις τας συνελεύσεις της Μεικτής Θεολογικής Έπιτροπής ώρισμένου διαλόγου, επικαλούμεναι σοβαρούς εκκλησιολογικούς, κανονικούς, ποιμαντικούς ή ήθικης φύσεως λόγους, ή Έκκλησία ή αί Έκκλησίου αυται κοινοποιοῦν έγγραφως τήν άρνησιν αυτών εις τόν Οικουμενικόν Πατριάρχην και εις πάσας τας Όρθοδόξους Έκκλησίας κατά τά πανορθόδοξως ισχύοντα. Κατά τήν πανορθόδοξον διαβούλευσιν ό Οικουμενικός Πατριάρχης αναζητεῖ τήν όμόφωνον συναίνεσιν τών λοιπών Όρθοδόξων Έκκλησιών διά τά έφεξης δέοντα γενέσθαι, συμπεριλαμβανομένης και της έπαναξιολογήσεως της πορείας του συγκεκριμένου θεολογικού διαλόγου, έφ' όσον τουτο κριθη όμοφώνως αναγκαίον.
11. Η κατά τήν διεξαγωγήν τών θεολογικών διαλόγων ακολουθουμένη μεθοδολογία άποσκοπεῖ εις τε τήν λύσιν τών παραδεδομένων θεολογικών διαφορών ή τών τυχόν νέων διαφοροποιήσεων και εις τήν αναζήτησιν τών κοινών στοιχείων της χριστιανικής πίστεως, προϋποθέτει δέ τήν σχετικήν πληροφόρησιν του πληρώματος της Έκκλησίας επί τών διαφορών εξελίξεων τών διαλόγων. Έν περιπτώσει αδυναμίας υπερβάσεως συγκεκριμένης τινός θεολογικής διαφοράς ό θεολογικός διάλογος δύναται νά συνεχίζεται, καταγραφομένης της διαπιστωθείσης επί του συγκεκριμένου θέματος θεολογικής διαφωνίας και ανακοινουμένης της διαφωνίας ταύτης προς πάσας τας κατά τόπους Όρθοδόξους Έκκλησίας διά τά έφεξης δέοντα γενέσθαι.
12. Εἶναι εὐνόητον ότι κατά τήν διεξαγωγήν τών θεολογικών διαλόγων κοινός πάντων σκοπός εἶναι ή τελική αποκατάστασις της έν τῇ όρθῇ πίστει και τῇ αγάπῃ ενότητος. Όπωσδήποτε όμως αί ύφιστάμεναι θεολογικαί και εκκλησιολογικαί διαφοραί επιτρέπουν ποιάν τινα ιεράρχησιν ως προς τας ύφισταμένας δυσχερείας διά τήν πραγμάτωσιν του πανορθόδοξως διαπιστουμένου σκοπου. Η έτερότης τών προβλημάτων εκάστου διμερούς διαλόγου προϋποθέτει διαφοροποιήσιν μέν της τηρηθησομένης έν αυτῷ μεθοδολογίας, άλλ' ουχί και διαφοροποιήσιν σκοπου, διότι ό σκοπός εἶναι ενιαῖος εις πάντας τούς διαλόγους.
13. Έν τούτοις, επιβάλλεται, έν περιπτώσει ανάγκης, όπως αναληφθῆ προσπάθεια συντονισμού του έργου τών διαφορών Διορθοδόξων Θεολογικών Έπιτροπών, τσοσούτῳ μάλλον όσω ή ύπάρχουσα ενότης της Όρθοδόξου Έκκλησίας πρέπει νά αποκαλύπτηται και εκδηλοῦται και έν τῷ χώρῳ τών διαλόγων τούτων.
14. Η περάτωσις οἰουδήποτε επισήμως κηρυχθέντος θεολογικού διαλόγου συντελεῖται διά της ολοκληρώσεως του έργου της αντιστοίχου Μεικτής Θεολογικής Έπιτροπής, όποτε ό Πρόεδρος της Διορθοδόξου Έπιτροπής υποβάλλει εκθεσιν προς τόν Οικουμενικόν Πατριάρχην, ό όποιος, έν συμφωνία και μετά τών Προκαθημένων τών κατά τόπους

Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, κηρύσσει τὴν λήξιν τοῦ διαλόγου. Οὐδείς διάλογος θεωρεῖται περατωθεὶς πρὶν ἢ κηρυχθῆ ἡ λήξας διὰ τοιαύτης πανορθόδοξου ἀποφάνσεως.

15. Ἡ μετὰ τὴν τυχόν ἐπιτυχῆ ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου θεολογικοῦ τινος διαλόγου πανορθόδοξος ἀπόφασις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας δέον ὅπως ἐρείδῃται ἐπὶ τῆς ὁμοφωνίας πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.
16. Ἐν ἓκ τῶν κυρίων ὀργάνων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εἶναι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.). Ὁρισμέναι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ὑπῆρξαν ἰδρυτικά μέλη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἅπασαι ἀπέβησαν μέλη αὐτοῦ. Τὸ Π.Σ.Ε. εἶναι ἐν συγκεκριημένον διαχριστιανικόν σῶμα, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τοῦτο δέν συμπεριλαμβάνει ἀπάσας τὰς ἑτεροδόξους Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας. Παραλλήλως, ὑφίστανται καὶ ἄλλοι διαχριστιανικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ περιφερειακὰ ὄργανα, ὡς ἡ Διάσκεψις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (Κ.Ε.Κ.), τὸ Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς (Σ.Ε.Μ.Α.) καὶ τὸ Παναφρικανικόν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν. Ταῦτα μετὰ τοῦ Π.Σ.Ε. τηροῦν σημαντικὴν ἀποστολὴν διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Γεωργίας καὶ Βουλγαρίας ἀπεχώρησαν ἐκ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ μὲν πρώτη ἐν ἔτει 1997, ἡ δὲ δευτέρα ἐν ἔτει 1998, ὡς ἔχουσαι αὐτῶν ἰδίαν γνώμην περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ οὕτω δέν συμμετέχουν εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων διαχριστιανικῶν ὀργανισμῶν δραστηριότητας.
17. Αἱ Ὁρθόδοξοι κατὰ τόπους Ἐκκλησίαι-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., μετέχουν πλήρως καὶ ἰσοτίμως ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ συμβάλλουν δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν μέσων διὰ τὴν προώθησιν τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως καὶ τῆς συνεργασίας ἐπὶ τῶν μειζόνων κοινωνικοπολιτικῶν προκλήσεων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπεδέχθη προθύμως τὴν ἀπόφασιν τοῦ Π.Σ.Ε. νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ αἴτημά της περὶ συστάσεως Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ὁρθόδοξον συμμετοχὴν εἰς τὸ Π.Σ.Ε., συμφώνως πρὸς τὴν ἐντολὴν τῆς Διορθόδοξου Συναντήσεως τῆς Θεσσαλονίκης (1998). Τὰ ὑπὸ τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς καθιερωθέντα κριτήρια, τὰ ὅποια προετάθησαν ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὑπὸ τοῦ Π.Σ.Ε., ὠδήγησαν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Μονίμου Ἐπιτροπῆς Συνεργασίας καὶ Συναιρέσεως, ἐπεκρῶθησαν δε καὶ ἐνετάχθησαν εἰς τὸ Καταστατικόν καὶ εἰς τὸν Κανονισμὸν λειτουργίας τοῦ Π.Σ.Ε.
18. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστὴ εἰς τὴν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς, εἰς τὴν ταυτότητα τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς δομῆς καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, συμμετέχουσα ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ Π.Σ.Ε., οὐδόλως ἀποδέχεται τὴν ἰδέαν τῆς «ἰσότητος τῶν Ὁμολογιῶν» καὶ οὐδόλως δύναται νὰ δεχθῆ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τινα διομολογιακὴν προσαρμογὴν. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ ἐνότης ἢ ὅποια ἀναζητεῖται ἐν τῷ Π.Σ.Ε. δέν δύναται νὰ εἶναι προῖον μόνον θεολογικῶν συμφωνιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν τοῖς μυστηρίοις τηρουμένης καὶ βιουμένης ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος τῆς πίστεως.
19. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι-μέλη θεωροῦν ὡς ἀπαραίτητον ὅρον τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ Π.Σ.Ε. τὸ ἄρθρον-βάσιν τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ, συμφώνως τῷ ὁποίῳ, μέλη αὐτοῦ δύναται νὰ

είναι όσοι πιστεύουν εις τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν ὡς Θεόν καί Σωτήρα κατά τάς Γραφάς καί ὁμολογοῦν κατά τό Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως τόν ἐν Τριάδι Θεόν, Πατέρα, Υἱόν καί Ἅγιον Πνεῦμα. Ἔχουν δέ βαθεῖαν τήν πεποίθησιν ὅτι αἱ ἐκκλησιολογικά προϋποθέσεις τῆς Δηλώσεως τοῦ Toronto (1950), τιλοφορουμένης «Ἡ Ἐκκλησία, αἱ Ἐκκλησίαι καί τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν», εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας διά τήν Ὁρθόδοξον συμμετοχήν εις τό Συμβούλιον. Ὅθεν, αὐτονόητον, ὅτι τό Π.Σ.Ε. δέν εἶναι καί ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νά καταστή ὑπέρ-Ἐκκλησία. «Σκοπός τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν δέν εἶναι νά διαπραγματεύεται ἐνώσεις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπερ δύναται νά γίνῃ μόνον ὑπό τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνεργουσῶν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ἀλλά νά φέρῃ τάς Ἐκκλησίας εις ζωσαν ἐπαφήν πρός ἀλλήλας καί νά προαγάγῃ τήν μελέτην καί συζήτησιν τῶν ζητημάτων τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Οὐδεμία Ἐκκλησία ὑποχρεοῦται νά ἀλλάξῃ τήν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς κατά τήν εἰσοδόν τῆς εις τό Συμβούλιον [...] Ἐν τούτοις, τό γεγονός τῆς ἐντάξεως αὐτῆς εις τό Συμβούλιον δέν συνεπάγεται ὅτι ἐκάστη Ἐκκλησία ὀφείλει νά θεωρῇ τάς ἄλλας ὡς Ἐκκλησίας ὑπό τήν ἀληθῆ καί πλήρη ἔννοιαν τοῦ ὅρου» (Δήλωσις τοῦ Toronto, § 2, 3.3, 4.4).

20. Αἱ προοπτικά τῶν θεολογικῶν διαλόγων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μετά τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου προσδιορίζονται πάντοτε ἐπί τῆ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καί τῶν κανονικῶν κριτηρίων τῆς ἤδη διαμεμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.
21. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιθυμεῖ τήν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καί Τάξις» καί μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ τήν μέχρι τοῦδε θεολογικήν αὐτῆς προσφοράν. Ἐκτιμᾷ θετικῶς τά ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθέντα θεολογικά κείμενα, τῆ σπουδαία συνεργία καί ὀρθοδόξων θεολόγων, τά ὅποια ἀποτελοῦν ἀξιόλογον βῆμα εις τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν διά τήν προσέγγισιν τῶν χριστιανῶν. Ἐν τούτοις ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηρεῖ ἐπιφυλάξεις διά κεφαλαιώδη ζητήματα πίστεως καί τάξεως, διότι αἱ μή Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καί Ὁμολογίαι παρεξέκλιναν ἐκ τῆς ἀληθοῦς πίστεως τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.
22. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ καταδικαστέαν πᾶσαν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὑπό ἀτόμων ἢ ομάδων, ἐπί προφάσει τηρήσεως ἢ δήθεν προασπίσεως τῆς γνησίας Ὁρθοδοξίας. Ὡς μαρτυρεῖ ἡ ὅλη ζωῆ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ διατήρησις τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνον διά τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τό ὅποιον ἀνεκάθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπετέλει τήν ἀνωτάτην αὐθεντίαν ἐπί θεμάτων πίστεως καί κανονικῶν διατάξεων (κανόν 6 τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου).
23. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει κοινήν τήν συνείδησιν περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τοῦ διαχριστιανικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, διό καί κρίνει ἀναγκαῖον νά συνοδεύηται οὗτος πάντοτε ὑπό τῆς ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρίας διά πράξεων ἀμοιβαίας κατανοήσεως καί ἀγάπης, αἱ ὅποια ἐκφράζουσι τήν «ἀνεκκλάητον χαράν» τοῦ Εὐαγγελίου (Α' Πέτρο. 1, 8), ἀποκλειομένης πάσης πράξεως προσηλυτισμοῦ, οὐνίας ἢ ἄλλης προκλητικῆς ἐνεργείας ὁμολογιακοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ σημαντικόν ὅπως ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἐμπνεόμενοι ὑπό τῶν κοινῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ

Εὐαγγελίου, προσπαθήσωμεν νά δώσωμεν εἰς τὰ ἀκανθώδη προβλήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου, μίαν ὀλοπρόθυμον καί ἀλληλέγγυον ἀπάντησιν, βασιζομένην εἰς τό πρότυπον τοῦ ἐν Χριστῷ καινοῦ ἀνθρώπου.

24. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει συνείδησιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ κίνησις πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν λαμβάνει νέας μορφάς, ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς νέας συνθήκας καί ἀντιμετωπίσῃ τὰς νέας προκλήσεις τοῦ συγχρόνου κόσμου. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συνέχισις τῆς μαρτυρίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τόν διηρημένον χριστιανικόν κόσμον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καί πίστεώς της.

Δεόμεθα ὅπως οἱ Χριστιανοὶ ἐργασθῶσιν ἀπό κοινῶν, ὥστε νά ἀποβῇ ἐγγύς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Κύριος θά ἐκπληρώσῃ τὴν ἐλπίδα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί «γενήσεται μία ποιμὴν, εἰς ποιμήν» (Ἰω. 10,16).